

Høringsinnspill til forslaget om nye planretningslinjer for strandsonevernet

Salten friluftsråd deler departementets syn på behovet for å revidere nevnte planretningslinjer, men vi har nok en noe ulik problemforståelse. Vi arbeider med friluftsliv for de 10 Saltenkommunene i Nordland. Hele vårt område ligger i sone 3. Etter vår oppfatning gir ikke gjeldende praksis her, behov for en ytterligere forskyvning av vern av og for natur, friluftsliv, kultur og allmenne interesser til nærings- og utbyggingsinteresser.

Det er viktig at strandsonevernet fortsatt står fast. Lovhjemmelen for dette endres ikke med nye retningslinjer. I § 1-8 første ledd framgår uttrykkelig at det i 100-metersbeltet skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Retningslinjene må da ikke uthule denne hjemmelen. Noe som synes å kunne skje gjennom foreslåtte endringer.

Etter en gjennomgang av gjeldende og forslåtte retningslinje ser vi ikke at avveiningene mellom de ulike interessene er gjort i særlig grad. Inntrykket er mer at enkeltavsnitt er redigert noe og noen nye satt inn uten et helhetlig blikk. Dette kommer blant annet fram gjennom motstridene avsnitt der det i et avsnitt sies at friluftslivets posisjon i strandsonen skal beholdes eller styrkes mens det i andre avsnitt presiseres at nærings- og utbyggingsinteresser skal vektlegges sterkere. Denne typen manglende avveininger vil vanskeliggjøre arbeidet i kommunene. Kunnskapsgrunnlaget vi har i dag tilsier heller ikke at en mer liberal utbyggingspraksis er det vi trenger for å nå intensjonene med § 1-8 første ledd. Vi vil derfor be departementet om en mer helhetlig gjennomgang av konsekvenser av foreslåtte formuleringer og tydelig henvisning til og bruk av foreliggende kunnskap på feltet (jf FL sin uttalelse i samme sak, datert 1. sept 2020).

Et viktig hovedprinsipp i norsk arealforvaltning er at arealbruken skal avklares gjennom plan. Dette er et godt prinsipp som skal sikre bred medvirkning og gode interesseavveininger. Er planprosessene gode, kommer dispensasjonssakene av to mulige årsaker. Det ene er at nye forhold har kommet opp, det andre er omkamper for de som ikke fikk gjennomslag for sitt i prosessen. Førstnevnte kan det argumenteres for at bør kunne vurderes for dispensasjon. Vi mener like fullt at det er viktig å være restriktiv her for å beholde legitimiteten til planarbeidet. Sistnevnte årsak bør ikke under noen anledning gis en mer liberal behandling. Det vil både uthule engasjement og tillit til plansystemet og prosessene knyttet til det. Forskjellene på disse innfallsvinklene bør tydeliggjøres i retningslinjene.

Lokaldemokrati er viktig og godt. Det er likevel klart at man i enkelte situasjoner kan, om ikke annet, få mistanke om for tette bånd mellom beslutningstakere og utbyggere. I en del situasjoner, er det også behov for å få avveid interessene mellom lokalmiljøet og regionale og nasjonale interesser litt på avstand. Fylkesmannens/fylkeskommunens adgang til innsigelse er viktig i begge henseende. Vi ber derfor om at denne ikke svekkes. Den er svært viktig for å sikre tillit til beslutningene som tas på lokalt nivå.

I strandsonen står ofte enkeltpersoners interesser mot allmennhetens. Det er lett å tenke at enkeltindividets interesser står på spill, når allmennhetens interesser vektlegges sterkt. Det er da viktig å huske at allmennheten er summen av *alle de andre* enkeltindividene i samfunnet. Spørsmålet er altså om man skal gi en eller noen en forrang foran de mange. Tiltakenes natur er jo også slik at denne flyttingen av rettigheter er varig. Det forsterker forflytningen av rettigheter fra mange enkeltindivider til noen få. En liberalisering av dispensasjonspraksis i strandsonen kan altså fort bli en svekking av mange enkeltindividens rettigheter og styrkingen av noen få sine rettigheter.

Klima- og miljødepartementet har over tid utarbeidet gode verktøy for å kartfeste og beskrive friluftslivets arealinteresser. Eksempler på dette er *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder* og *Planer for friluftslivets ferdselsårer*. De fleste kommunene i landet har nå etablerte datasett på førstnevnte og det er en pågående statlig satsing på sistnevnte. Vi mener at dette er gode verktøy for en kunnskapsbasert forvaltning. Derfor bør disse nevnes eksplisitt i retningslinjene som verktøy som anbefales brukt for avklaring av friluftslivets arealinteresser i strandsonen. Det er også viktig at disse verktøyene aktiveres og aktualiseres. På den måten sikrer vi at disse verktøyene holdes levende og ikke ender som historiske verktøy om noen år.

Med håp om en omarbeiding og beredere faglig vurdering av de nye planretningslinjene for strandsonen!

Med hilsen

Ola Arnfinn Loe
styreleder

Bjørn Godal
faglig leder

